

NACHTSCHILDER, CDF

Domweg maar speels heb ik hem al nagedaan: op de krijtrotsen van Rügen waar de schilder, met vrouw en vriend, over de afgrond hangt en naar de verre zee tuurt. Dezelfde houding, andere gedachten, maar Caspar David Friedrich is een van m'n lievelingsschilders. Absolute kitsch, zegt de ene. Voor een ander zijn z'n schilderijen goed voor boekomslag en cd-hoesje, zoals de mijmerende man op een rots boven de wolken. Vaak schildert CDF dezelfde taferelen, van monniken op weg naar een abdijruïne -ook die heb ik gezien in de buurt van Greifswald-, en kale eiken met takken die grillig in de donkere hemel grijpen, tot wouden, kruisen, uilen en een eenzaat aan de meest desolate zee. En zo vaak de maan, de maan en mensen die naar de einder turen. Zo heb ik twee gelijkaardige doeken gezien, in Dresden en Berlijn: twee mannen in *Betrachtung des Mondes*, of een man en een vrouw die zich overgeven aan dezelfde passie. Telkens staan beide mensen met de rug naar ons gekeerd. Die ene man, vermoed ik, is de schilder. Zoals vaker is het landschap tragisch. De figuren

staan roerloos in een spookachtige ruimte, bij een kloof met een ontwortelde boom, in de schemerzone van de komende nacht. Alles lijkt veraf, maar alles is dichtbij. Ze kijken naar de volle maan. Mediteren ze, schouwen ze de natuur of kijken ze introspectief in zichzelf? In de landschappen van de schilder versmelten de momenten van dag en nacht met de seizoenen en de levensfasen van de mens. Ik twijfel niet: dit is herfst, de rijke nadagen van het leven. Zo staan die twee mensen aan de rand van doek en wereld, de schilder en... ik. Friedrich mag in zijn schilderijen op zoek gaan naar het goddelijke, als ik straks een nachtelijke wandeling maak met mijn lief zal ik haar voorstellen CDF nog eens na te doen: laten we samen naar de volle maan kijken en bij elkaar een beetje geluk zoeken.

Verschenen in Weekend Knack, 18.12.2002.